

ŞİMDİ KAYITLARI DÜZELTME ZAMANI...

18 Mayıs'ta yürürlüğe giren kamu alacaklarının yapılandırılmasına ilişkin yasanın bir düzenlemesi de işletme kayıtlarının düzeltilmesi. Bu düzenleme, stok ve sabit kıymetler ile kasa ve ortaklardan alacaklar hesaplarında düzeltmeler yapma imkanı veriyor.

Yaklaşık bir ay önce, 18 Mayıs'ta yürürlüğe giren 7143 sayılı "Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanun"un; mükelleflerin vergi borçlarının yapılandırılması, matrah artırımı ve varlık barışına ilişkin düzenlemelerine geçtiğimiz haftalarda bu köşede değinmiştik.

Yasanın bunlardan başka önemli bir düzenlemesi daha var. İşletme kayıtlarının düzeltilmesi. İşletmelerin stok ve sabit kıymetler ile kasa ve ortaklardan alacaklar hesaplarında bazı düzeltmeler yaparak, kayıtlarını fiili duruma uygun hale getirmelerini içeriyor. Böylelikle eskiden yapılmış kayıt dışı bazı işlemlerin kayıt altına alınması amaçlanıyor.

İŞLETMEDE VAR, KAYITLARDA YOK

Bir kısım mal (emtia), makine, teçhizat ve demirbaş işletmede fiilen mevcut olmasına karşın kayıtlarda olmayabilir. Bu durumdaki gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 7143 sayılı yasa kapsamında bu kıymetleri bir envanter listesi ile vergi dairesine bildirerek defterlerine kaydedebilecekler. Adi, kollektif ve adi komandit şirketler de bu imkândan yararlanabiliyorlar. Defterlere kaydın rayiç bedelle yapılması gerekiyor. Rayiç bedel de kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilebiliyor.

Vergi dairesine bildirim ve kayıt işlemlerinin yasanın yayım tarihini izleyen üçüncü ayın sonuna kadar yapılması gerekiyor. Yasa mayıs ayında yayımlandığına göre mükelleflerin ağustos sonuna kadar zamanları bulunuyor.

Bildirime dâhil edilen sabit kıymetler üzerinden amortisman ayrılması mümkün olmadığı gibi bu stok ve sabit kıymetlerin satılması hâlinde satış bedeli de bunların deftere kaydedilen değerinden düşük olamıyor.

KAYIT USULÜ

Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin, kaydettikleri emtia için ayrı, makine, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı olmak üzere, bilançolarında özel karşılık hesabı açmaları gerekiyor. Emtia için ayrılan karşılık, vergisiz olarak ortaklara dağıtılabılır. Makine, teçhizat ve demirbaşlar için ayrılan karşılık ise birikmiş amortisman olarak kabul ediliyor.

İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydedebilecekler.

KDV ÖDENMELİ

Bildirilen ve kayıtlara alınan kıymetler üzerinden ödenecek verginin oranı, bu kıymetlerin tabi olduğu KDV oranına göre değişiyor. Yüzde 18 oranına tabi makine, teçhizat, demirbaş ve emtiaların bedeli üzerinden yüzde 10 oranında, yüzde 1 ve yüzde 8 oranına tabi kıymetlerin bedeli üzerinden ise bu oranların yarısı kadar KDV hesaplanması gerekiyor.

Bu vergilerin ayrı bir beyanname ile sorumlu sıfatıyla en geç 31 Ağustos tarihine kadar beyan edilerek, aynı tarihe kadar ödenmesi gerekiyor.

Ödenen vergilerden sadece emtiaya ait olanların indirimine izin veriliyor. Sabit kıymetler üzerinden ödenen KDV'ler ise indirilemiyor.

Beyan edilen mallar özel tüketim vergisine (ÖTV) tabi ise bu durumda ayrıca emsal bedel üzerinden ÖTV ödenmesi gerektiği de unutulmamalı.

KAYITLARDA OLUP İŞLETMEDE OLMAYANLAR

Adi, kollektif ve adi komandit şirketler de dâhil olmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri için geçerli bir uygulama. Bunlar, kayıtlarında yer aldığı hâlde işletmelerinde mevcut olmayan emtialarını, fatura düzenlemek ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle (KDV hesaplanması,

gelir kaydedilmesi gibi) kayıt ve beyanlarına intikal ettirebiliyorlar.

Bu imkân sadece emtia için tanınmış olduğundan, kayıtlarda yer aldığı halde işletmede bulunmayan sabit kıymetlerle ilgili yasa kapsamında bir düzeltme yapma imkânı bulunmuyor.

Fatura düzenlenecek olan tutarın tespitinde, aynı türden mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre belirlenen gayrisafi kâr oranının dikkate alınması gerekiyor. Bu yöntemle göre tespit edilemezse, mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar da esas alınabiliyor.

Bu işlemlerin de yasanın yayımlandığı tarihi izleyen üçüncü ayın, yani ağustos ayının sonuna kadar yapılabilmesi mümkün.

Düzenlenen faturada hesaplanan KDV için de özel bir ödeme süresi belirlenmiş durumda. İlk taksit beyanname verme süresi içinde, izleyen taksitler beyanname verme süresini takip eden ikinci ve dördüncü ayda olmak üzere üç eşit taksitte ödenebilecek.

ECZANELERE ÖZEL

Eczaneler, kayıtlarında yer aldığı halde fiilen bulunmayan ilaçları aynı sürede (ağustos sonuna kadar) fatura düzenlemek suretiyle kayıtlarından çıkarabiliyorlar. Fatura, ilaçların maliyet bedeli üzerinden düzenlenecek.

Ayrıca fatura bedeli üzerinden yüzde 4 oranında KDV hesaplayıp, ayrı bir beyanname ile beyan etmeleri gerekiyor. Bu beyannamenin de en geç ağustos sonuna kadar verilmesi ve ödemenin de aynı sürede yapılması gerektiği unutulmamalı.

Eczacılar ödedikleri bu KDV'yi, hesaplanan katma değer vergisinden indiremedikleri gibi gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak da dikkate alamıyorlar.

PARA KASADA YOK!

Bazı kurumların 31 Aralık 2017 tarihli bilançolarında belli bir miktar kasa mevcudu (nakit) görünmesine rağmen, aslında bu paranın tamamı veya bir kısmı işletmeden çekilmiş olabilir. Yasa bu durumda olan kurumlara, vergi dairelerine beyan etmek suretiyle kayıtlarını düzeltme imkânı sağlıyor. Ancak bunun sadece kurumlar vergisi mükellefleri için geçerli olduğu unutulmamalı.

Kayıtlardaki düzeltme işlemi kasa hesabına alacak, karşılığında kanunen kabul edilmeyen gider

hesaplarına borç kaydı verilmek suretiyle yapılmalı. Çünkü yasada beyan edilen söz konusu tutarların kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider kabul edilmeyeceği açıkça belirtiliyor.

ORTAKTAN ALACAKLAR

Yine kurumlar vergisi mükellefleri, 31 Aralık 2017 tarihli bilançolarında yer alan ortaklardan olan net alacak tutarlarını ya da bunlarla ilgili diğer hesaplarda yer alan işlemlerini vergi dairesine beyan ederek düzeltme imkânından yararlanabilirler.

Ancak işletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemlerle ilgili alacakların kapsama girdiği unutulmamalı. Bundan da ödünç verme ve benzeri işlemler anlaşılıyor. Net alacak kavramı ise ortaklardan olan alacak tutarından, varsa ortaklara borç tutarının düşülmesi sonucu kalan net alacak tutarını ifade ediyor.

Aynı kasada olduğu gibi, beyan edilen ve kayıtlardan çıkarılan net alacak tutarlarının da ilgili dönem kurumlar vergisi matrahlarına ilave edilmesi gerekiyor.

VERGİ YÜZDE 3

Kayıtlarda; kasa ya da ortaklardan alacaklar hesabında gözüken ama aslında şirkette olmayan bu paralar için yukarıdaki şekilde beyanda bulunulduğu durumda, yüzde 3 oranında vergi ödenmesi yeterli oluyor. Ayrıca yasada, beyan edilen tutarlar nedeniyle ilave bir vergi tarhiyatı yapılmayacağı da belirtiliyor.

BEYAN VE ÖDEME

Kasa ve ortaklardan alacaklarla ilgili vergi dairesine beyan ve kayıtların düzeltilmesi işlemlerinin ağustos sonuna kadar yapılması gerekiyor. Beyan edilen tutarlar üzerinden hesaplanan verginin (yüzde 3) de beyanname verme süresi içerisinde tek seferde ödenmesi şart. Maliye Bakanlığı'nın ödeme süresinde değişiklik yapma yetkisi bulunuyor.

Ödenen verginin ilgili yıl vergi hesaplaması sırasında kurumlar vergisi matrahına ilave edilmesi gerekiyor. Bu vergilerin kurumlar vergisi beyannamesinde hesaplanan vergiden mahsup edilmesi imkânı da bulunmuyor.

Gerek emtia ve sabit kıymetler gerekse de kasa ve ortaklardan alacaklarla ilgili olarak beyan ve bildirimde bulunulması durumunda kullanılacak beyanname ve form örnekleri, yasanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleyen Tebliğ ekinde yer alıyor. 1 seri numaralı 7143 sayılı Kanun Genel Tebliği 26 Mayıs tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.